

Aan
RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, André Timmermans, Jaco
Coster, Joke Hoogendonk, Geert Tillemans, Peter Haarms

Datum
1 september 2009
Van
KENNISCENTRUM,

Peter Rijnsburger
T (020) 687 1956
Peter.Rijnsburger@uwv.nl

Cc
Jan Stalman

Ed Berendsen
T (020) 687 1625
Ed.Berendsen@uwv.nl

Onderwerp

KM 09/12 ZW ramingen 2009 II

Punsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

- *Het CPB heeft zijn ramingen in augustus 2009 voor dit jaar en volgend jaar licht opwaarts bijgesteld. Ondanks deze minder sombere voorspelling dan in juni 2009 blijven de onzekerheden groot.*
- *De toekenningen en meldingen dalen in 2009 naar verwachting met 9 tot 10%. Voor 2010 wordt een geringere daling verwacht van ongeveer 1% voor de toekenningen en een stabilisatie voor de meldingen.*
- *Het verloop van de economische crisis is erg onzeker en dat raakt vooral de verwachte ontwikkeling van het aantal toekenningen bij de uitzendbranche. Gezien het belang van deze groep voor het werkaanbod moeten de ontwikkelingen daarom nauwlettend gevolgd worden.*
- *De uitkeringsdagen en -jaren zijn voor 2009 ten opzichte van de vorige raming (april 2009) opwaarts bijgesteld. Zowel in 2009 als 2010 wordt een toename verwacht van ongeveer 3%.*

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. De beleidsuitgangspunten worden in overleg tussen SZW en UWV vastgesteld. Bij het opstellen van de ramingen zijn de realisaties tot en met juli 2009 verwerkt. De macro-economische uitgangspunten zijn gebaseerd op de meest recente ramingen van het CPB (augustus 2009).

De opbouw van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen per vangnetgroep besproken. Voor de opbouw van de prognoses wordt een vaste procedure gehanteerd. Allereerst worden één of meerdere uitgangspunten per vangnetgroep geformuleerd. Hierbij is gebruik gemaakt van CBS- en CPB-cijfers over demografische en conjuncturele ontwikkelingen en informatie met betrekking tot WW- en WAO/WIA-ontwikkelingen die van invloed zijn op de vangnetgroepen. Vervolgens worden deze uitgangspunten vertaald in een prognose per vangnetgroep. Hierbij worden de volgende vangnetgroepen onderscheiden: zieke werklozen, uitzendkrachten, einde dienstverbanders (in de vorige kennismemo's overige flexwerkers genoemd), ziekte als gevolg van zwangerschap, zwangerschapsverlof (wazo), herintredende wao'ers, vrijwillig verzekerden en overige groepen, waaronder organdonoren. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst.

Uitgangspunten bij de ramingen

De uitgangspunten voor de ontwikkeling van de toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van de vorige raming (kennismemo 09/03, april 2009).

- In navolging van de vorige ramingen is voor de raming van de toekenningen in dit kennismemo gebruik gemaakt van tellingen die uitsluitend betrekking hebben op toegekende betalingen. Door uit te gaan van toekenningen wordt aansluiting gevonden bij de toekenningen in 2005 die volgens dezelfde definitie zijn geteld. Voor de meldingen, bestaande uit toekenningen en herstelmeldingen voor ingang uitkering (de zogenaamde hviu's) is verondersteld dat zij grotendeels dezelfde ontwikkeling vertonen als de toekenningen.
- Voor de zieke werklozen is indirect rekening gehouden met de verwachte ontwikkelingen in de WW en WAO/WIA. Deze zijn opgenomen in de notities WW Raming 2009-II (augustus 2009) en AO Raming 2009-II (augustus 2009) van het Kenniscentrum.
- Demografische ontwikkelingen zijn meegenomen bij de wazo en ziekte tengevolge van zwangerschap. Verder is rekening gehouden met de werkgelegenheidsontwikkeling en de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie van vrouwen.
- Met ingang van 2009 wordt voor zieke uitzendkrachten het ziekengeld ook uitbetaald op zaterdag en zondag als er sprake is van een dienstverband waarbij ook op deze dagen wordt gewerkt. Het gevolg hiervan is dat het uitkeringsbedrag en de uitkeringsdagen bij de uitzendkrachten zullen stijgen met naar schatting 1,6% op jaarbasis. Uitgaande van de beoogde invoering per 1 april 2009 leidt dit tot een extra toename van 1% van de uitkeringsdagen in 2009. Dit effect is meegenomen in de raming.
- Met ingang van 1 juli 2008 kunnen vrouwen die als zelfstandige werkzaam zijn een beroep doen op de wazo. Dit leidt tot een extra toename van de toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen. Dit effect is niet meegenomen in de raming.
- Voorgenomen beleid is niet meegenomen in de ramingen, bijvoorbeeld de verlenging van de doorbetaling WW bij ziekte tot 104 weken. Dit gebeurt immers eerst nadat deze voorstellen zijn aangenomen.
- Bij de raming van de uitkeringsdagen is zoveel mogelijk uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als bij de toekenningen. Dit betekent dat de gemiddelde uitkeringsduur constant wordt gehouden in de raming.
- Voor de middellange termijn is voor de ontwikkeling van de toekenningen en uitkeringsdagen als rekenregel een stabilisatie vanaf 2011 ingezet, met uitzondering van de zieke WW'ers.

Realisaties januari-juli 2009

De realisaties van de toekenningen in de eerste zeven maanden van 2009 liggen op totaalniveau 11,6% lager dan dezelfde periode in 2008. Dit is een grotere daling dan was verwacht in de vorige raming (-7,2%, zie kennismemo KM 09/03, april 2009). De uitkeringsdagen liggen in dezelfde periode van 2009 2,6% hoger dan in 2008. Deze toename is iets groter dan was verwacht in april (0,9%). De belangrijkste redenen voor dit verschil zijn de geringere daling bij de uitzendkrachten en zieke werklozen plus een grotere toename bij de einde dienstverbanders¹. Het lijkt erop dat de daling van de toekenningen vertraagd doorwerkt in de ontwikkeling van de uitkeringsdagen. Op de ontwikkeling per vangnetgroep komen we terug bij de bespreking van de ramingen in paragraaf 2.

¹ Dit betreft voornamelijk werknemers met een tijdelijk dienstverband die bij beëindiging van het dienstverband ziek zijn. Maar ook werknemers met een vast dienstverband waarbij de arbeidsovereenkomst vanwege een arbeidsconflict, een faillissement of reorganisatie is ontbonden tijdens hun ziekte vallen hieronder. In vorige kennismemo's werd deze groep aangeduid als overige flexwerkers.

Ramingen

De ramingen zijn hieronder zowel op totaalniveau als per vangnetgroep weergegeven. De toekenningen, meldingen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren op totaalniveau staan in tabel 1 voor de periode 2007-2015. De ramingen van de toekenningen en uitkeringsdagen voor 2008-2010 per vangnetgroep staan in tabellen 2 en 3. Tabel 4 bevat uitkeringsjaren per vangnetgroep. De uitkeringsjaren zijn berekend door de uitkeringsdagen te delen door 260.

1. Prognoses vangnet ZW op totaalniveau

Bij de prognose van het aantal toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen is gebruik gemaakt van de realisaties tot en met juli 2009.

Tabel 1. Toekenningen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren en meldingen ZW, 2007-2015, aantallen x 1000

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2015
Raming 2009-II								
Toekenningen	468,0	462,9	421,5	417,2	418,0	418,0	418,0	418,0
Uitkeringsdagen	33.646	32.461	33.411	34.358	35.721	36.211	36.298	36.298
Uitkeringsjaren	129,4	124,9	128,5	132,1	137,4	139,3	139,6	139,6
Meldingen	621,5	613,9	550,6	550,3	552,7	552,7	552,7	552,7
Mutaties (%)								
Toekenningen		-0,2	-8,9	-1,0	0,2	0,0	0,0	0,0
Uitkeringsdagen		-3,5	2,9	2,8	4,0	1,4	0,2	0,0
Uitkeringsjaren		-3,5	2,9	2,8	4,0	1,4	0,2	0,0
Meldingen		-1,2	-10,3	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0
Raming 2009-I								
Toekenningen	468,0	462,9	429,4	414,5	415,5	415,5	415,5	415,5
Uitkeringsdagen	33.646	32.461	32.767	34.464	36.156	36.765	36.872	36.872
Uitkeringsjaren	129,4	124,9	126,0	132,6	139,1	141,4	141,8	141,8
Meldingen	621,5	613,9	562,2	549,0	551,9	551,9	551,9	551,9

De toekenningen en meldingen nemen naar verwachting in 2009 en 2010 af. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de verwachte daling bij de uitzendkrachten. Door het grote aandeel van uitzendkrachten bij de toekenningen (37% in 2008) werkt een afname sterk door in de totale instroom. Bij de uitkeringsdagen ligt het aandeel van de uitzendkrachten echt aanzienlijk lager (15% in 2008), omdat de gemiddelde ziekteperiode van uitzendkrachten korter is dan van andere vangnetgroepen, in het bijzonder de zieke werklozen en einde dienstverbanders. Dit heeft tot gevolg dat voor de uitkeringsdagen de daling van het aantal uitzendkrachten in 2009 en 2010 minder groot is dan die van de toename van het aantal zieke werklozen. Daardoor zal naar verwachting het totale aantal uitkeringsdagen in 2009 en 2010 stijgen. Het verschil ten opzichte van de aprilraming treedt voornamelijk op in 2009. De niveauramingen voor 2010 veranderen ten opzichte van april slechts in beperkte mate.

Voor 2012-2015 is uitgegaan van een stabilisatie van de toekenningen en meldingen op het niveau van 2011. De lichte stijging van de dagen in 2012 en 2013 komt voor rekening van de zieke werklozen. Na 2013 is voor de dagen uitgegaan van een stabilisatie.

2. Prognose toekenningen en uitkeringsdagen ZW per vangnetgroep

De toekenningen per vangnetgroep voor de periode 2007-2010 staan in tabel 2, de uitkeringsdagen in tabel 3. In tabel 4 zijn de uitkeringsjaren opgenomen. Hieronder volgt per vangnetgroep een toelichting op de prognoses.

Uitzendkrachten en einde dienstverbanders

De invloed van de kredietcrisis werkt zichtbaar door in de toekenningen van de uitzendkrachten. In de eerste zeven maanden van 2009 ligt het aantal toekenningen 33% lager dan in dezelfde periode in 2008. Bij de dagen zien we in dezelfde periode ook een daling ten opzichte van 2008, maar deze is voorlopig nog beperkt (3,2%). Waarschijnlijk zal het effect in de loop van 2009 groter worden omdat de invloed van de conjunctuur op de ziekteduur met vertraging doorwerkt. In 2009 houden wij rekening met een daling van de toekenningen met 30%. In 2010 wordt een afname van 10% verwacht. De verwachte afname bij de uitkeringsdagen is in 2009 5% en in 2010 15%. De daling in 2010 is groter vanwege de vertraagde doorwerking van de lagere instroom in 2009 op de uitkeringsdagen. Opgemerkt moet worden dat deze raming sterk beïnvloed wordt door het verloop van de economische crisis. Als het economische klimaat verbetert zal de vraag naar uitzendkrachten als eerste toenemen, en daarmee ook het aantal toekenningen. De onzekerheid over het verdere verloop van de crisis is momenteel erg groot. Gezien de invloed van uitzendbranche op het werkaanbod is het zaak om de ontwikkeling nauwlettend te volgen.

Bij de einde dienstverbanders (EDV'ers) zet de stijging van 2008 zich verder door in de periode januari-juli 2009. Zowel de toekenningen als de dagen nemen met ruim 20% toe. Zoals in het kennismemo ZW ramingen van april 2009 is opgemerkt bestaat er geen duidelijkheid over de achterliggende factoren die deze stijging veroorzaken. In een neergaande conjunctuur neemt het aantal uitzendkrachten af, maar dit lijkt niet te gelden voor EDV'ers. Een mogelijke verklaring voor de toename kan zijn dat werkgevers als gevolg van de crisis de duur van flexibele dienstverbanden verkorten of eerder beëindigen en er een versnelde uitstroom naar het vangnet optreedt van zieke EDV'ers. In de raming voor 2009 is, rekening houdend met een toename in de eerste zeven maanden van 2009, uitgegaan van een stijging met 20% en in 2010 van een stabilisatie van het aantal toekenningen.

Bij de uitkeringsdagen is, uitgaande van de realisaties in de periode januari-juli 2009, is voor dit jaar een stijging aangehouden van 20% en een stabilisatie van de uitkeringsdagen in 2010.

Wazo en ziekte als gevolg van zwangerschap

Het aantal geboorten vertoont sinds enkele jaren een daling die zich in 2008 niet verder heeft doorgezet. In de eerste vijf maanden van 2009 zien we een lichte stijging ten opzichte van 2008 van 0,4%². Op basis van de laatste cijfers is het onzeker of in geheel 2009 ook een stijging zal optreden. Voorzichtigheidshalve gaan wij in 2009 uit van een stabilisatie. Daarnaast is verondersteld dat de arbeidsparticipatie van vrouwen jonger dan 40 jaar nog licht stijgt in 2009 en stabiliseert in 2010. Dit betekent dat het aantal WAZO toekenningen in 2009 licht toeneemt en vanaf 2010 stabiliseert op het niveau van 2009. Voor de uitkeringsdagen wordt uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als bij de toekenningen, mede op basis van een lichte toename van de dagen in de periode januari-juli 2009 ten opzichte van 2008.

Bij ziekte als gevolg van zwangerschap is het aantal toekenningen in de periode januari-juli 2009 licht gedaald en het aantal uitkeringsdagen gestegen. Gelet op de fluctuerende ontwikkelingen gedurende een jaar is voor zowel de toekenningen als de uitkeringsdagen uitgegaan van een stabilisatie in 2009 en 2010.

² CBS, Statline, Bevolking en bevolkingsontwikkeling per maand, kwartaal, jaar (tot en met mei 2009)

Zieke werklozen

De ontwikkeling van de vangnetgroep zieke werklozen is gerelateerd aan de ontwikkeling van het gemiddelde lopende bestand WW. Uitgaande van de meest recente CPB-ramingen³ van de economische groei, werkloze beroepsbevolking en loonontwikkeling heeft UWV een prognose vervaardigd van zowel de instroom, uitstroom als het lopende bestand WW. Op basis van de UWV-prognoses voor de WW is de raming voor de zieke werklozen verkregen. Naast de conjuncturele invloed is er ook sprake van de invoering van doorbetaling WW gedurende de eerste 13 weken van de ziekteperiode (dbz) per 1 mei 2007. Dit leidt tot een extra afname van de toekenningen en uitkeringsdagen in 2007 en 2008. In 2008 is het aantal toekenningen afgenomen tot 21.000.

Ten aanzien van zieke werklozen is de verwachting dat, als gevolg van de stijging van het aantal WW-toekenningen, dit jaar meer werklozen zich ziek melden en dat het aantal uitkeringsdagen ook zal stijgen. Tot nu toe zien we deze toename niet terug in de cijfers over de eerste zeven maanden van 2009. De toekenningen dalen ten opzichte van 2008 met 7% en de dagen met 14%. In juni 2009 zien we voor het eerst een hoger aantal toekenningen (ruim 2.100) dan in de voorafgaande maanden. In de periode juli-december 2008 dalen de toekenningen tot een niveau van ongeveer 1.600 per maand. Wanneer in de tweede helft van 2009 de toekenningen boven de 2.000 per maand blijven liggen zal dit op jaarbasis alsnog tot een toename voor geheel 2009 leiden.

Voor 2009 en 2010 wordt een stijging verwacht bij de toekenningen van 5 respectievelijk 30% als gevolg van de toenemende WW-instroom en het aantal lopende WW-uitkeringen. De stijging in 2009 is op basis van de realisaties in de periode januari-juli 2009 neerwaarts bijgesteld. Het effect van de hogere WW-instroom op de zieke werklozen blijft achter bij de verwachting ten tijde van de aprilraming.

De uitkeringsdagen zijn in 2008 sterk gedaald, voornamelijk vanwege het dbz-effect. In de periode januari-juli 2009 is nog geen sprake van een toename van de uitkeringsdagen die overeenkomt met de ontwikkeling van de uitkeringsjaren WW. In de vorige raming was nog verondersteld dat de stijging van de WW-instroom pas in de loop van het jaar zichtbaar wordt in de uitkeringsdagen. Op basis van de recente realisatiecijfers gaan we voor 2009 uit van een daling met ongeveer 5%. Pas in 2010 treedt naar verwachting een stijging van rond de 30% op, die in lijn ligt met de stijging van de toekenningen in 2009.

Herintredende arbeidsongeschikten

Het aantal toekenningen ligt in januari-juli 2009 bijna 4% hoger dan in 2008. Ook bij de uitkeringsdagen is er in deze periode sprake van een vergelijkbare toename. De verwachting is dat in 2009 en 2010 meer herintredende ao'ers bij ziekte gebruik maakt van het vangnet. Voor 2009 en 2010 wordt uitgegaan van een toename van 3% bij zowel de toekenningen als de dagen. Dit is 1%-punt hoger dan in de aprilraming.

Overige vangnetgroepen

De resterende vangnetgroepen zijn relatief klein. Het aantal niet in te delen vangnetters is met ingang van 2007 gedaald. Om die reden is de groep Overige, waar de niet in te delen vangnetters het grootste aandeel hebben, in omvang afgenomen. In 2009 zet deze daling zich niet verder door. Zo is het aantal toekenningen in de eerste zeven maanden van 2009 meer dan verdubbeld ten opzichte van 2008 en zijn de uitkeringsdagen met ruim 9% gestegen. Voor 2009 wordt voor de groep Overige een stijging verwacht van de toekenningen en uitkeringsdagen. Bij de vrijwillig verzekerden wordt voor 2009 en 2010 een toename verwacht van de toekenningen en uitkeringsdagen, gebaseerd op de stijging in de periode januari-juli 2009.

³ CPB Nieuwsbrief, juni 2009

Tabel 2 Toekenningen per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal toekenningen (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen ^{a)}	64,9	67,4	67,4	67,4	3,9	0,0	0,0
Uitzendkrachten	184,8	172,0	120,4	108,4	-6,9	-30,0	-10,0
Einde dienstverbanders	25,8	31,2	37,4	37,4	20,9	20,0	0,0
Zieke werklozen	33,0	21,1	22,1	28,7	-36,2	5,0	30,0
Herintredende ao'ers	26,4	29,4	30,3	31,2	11,4	3,0	3,0
Vrijwillige verzek.	5,1	5,9	6,2	6,3	15,7	5,0	3,0
Overige	0,6	0,3	0,7	0,7	-48,1	120,0	0,0
Totaal excl. Wazo	340,6	327,2	284,5	280,1	-3,9	-13,1	-1,5
Wazo	127,4	135,7	137,1	137,1	6,5	1,0	0,0
Totaal incl. Wazo	468,0	462,9	421,5	417,2	-0,2	-8,9	-1,0

a) Ziekte als gevolg van zwangerschap

Tabel 3 Uitkeringsdagen per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal uitkeringsdagen (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen	3.624,1	3.461,6	3.461,6	3.461,6	-4,5	0,0	0,0
Uitzendkrachten	4.500,3	4.783,0	4.543,8	3.862,2	6,3	-5,0	-15,0
Einde dienstverbanders	5.356,7	5.834,6	7.001,5	7.001,5	8,9	20,0	0,0
Zieke werklozen	7.548,1	5.515,7	5.239,9	6.811,9	-26,9	-5,0	30,0
Herintredende ao'ers	1.418,9	1.474,6	1.518,9	1.564,4	3,9	3,0	3,0
Vrijwillige verzek.	346,7	356,4	384,9	396,5	2,8	8,0	3,0
Overige	83,2	31,9	36,7	36,7	-61,7	15,0	0,0
Totaal excl. Wazo	22.877,9	21.457,8	22.187,4	23.134,9	-6,2	3,4	4,3
Wazo	10.768,6	11.003,3	11.223,4	11.223,4	2,2	2,0	0,0
Totaal incl. Wazo	33.646,5	32.461,2	33.410,8	34.358,3	-3,5	2,9	2,8

Tabel 4 Uitkeringsjaren per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal uitkeringsjaren (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen	13,9	13,3	13,3	13,3	-4,5	0,0	0,0
Uitzendkrachten	17,3	18,4	17,5	14,9	6,3	-5,0	-15,0
Einde dienstverbanders	20,6	22,4	26,9	26,9	8,9	20,0	0,0
Zieke werklozen	29,0	21,2	20,2	26,2	-26,9	-5,0	30,0
Herintredende ao'ers	5,5	5,7	5,8	6,0	3,9	3,0	3,0
Vrijwillige verzek.	1,3	1,4	1,5	1,5	2,8	3,0	3,0
Overige	0,3	0,1	0,1	0,1	-61,7	15,0	0,0
Totaal excl. Wazo	88,0	82,5	85,3	89,0	-6,2	3,4	4,3
Wazo	41,5	42,3	43,2	43,2	2,2	2,0	0,0
Totaal incl. Wazo	129,5	124,9	128,5	132,1	-3,5	2,9	2,8

Bijlage A: Economische beeld en de populatie verzekerden

Het economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Met nadruk wijzen we erop dat de prognose voor 2011-2015 geen echte prognose is. De gebruikte macro economische grootheden zijn middellange termijn gemiddelden. De nieuwe prognoses voor 2009 en 2010 zijn afkomstig uit de C-MEV van het CPB⁴. In de kolom vorige staan de prognoses uit het CEP van maart 2009.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2007 – 2015 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2007	2008	2009		2010		2011-2015
			<i>vorige</i>	Nieuw	<i>vorige</i>	Nieuw	
Bruto binnenlands product	3,5	2,1	-3,5	-4,7	-0,25	-0,1	1,75
Inflatie	1,6	2,5	1,0	1,1	1,0	1,2	1,2
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	2,6	1,7	-2,25	-1,7	-6,0	-6,1	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	344	304	420	409	675	617	

Bronnen: CPB, CEP 2009 (maart 2009), C-MEV (augustus 2009). De CPB ramingen lopen tot en met 2010. Voor de inflatie is in de periode 2011-2015 uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als in 2010.

Nederlandse economie krimpt in 2009 en is vrijwel stabiel in 2010

Het CPB heeft de ramingen uit het CEP (maart 2009) in juni van dit jaar verder naar beneden bijgesteld. In de meest recente CPB-prognose is er echter sprake van een lichte verbetering van de werkloosheid en de economie. Voor 2010 verwacht het CPB nauwelijks meer een krimp van het BBP. De sterke teruggang in 2009 is grotendeels het gevolg van het instorten van de wereldhandel, waardoor de Nederlandse uitvoer sterk afneemt. De ongunstige economische vooruitzichten werken ook door in de investeringen die zowel in 2009 als 2010 met meer dan 10% dalen. Ook de consumptie vertoont voor beide jaren een lichte afname. De onzekerheid over de ontwikkelingen blijft groot, wat opnieuw tot uiting komt in de snel op elkaar volgende aanpassingen in de prognoses.

Minder werkgelegenheid, meer werkloosheid

Door de ongunstige economische ontwikkeling daalt de werkgelegenheid in de marktsector naar verwachting als gevolg van de productieterugval in dit jaar (zie tabel A.1). Deze daling zal vooral in 2010 zichtbaar worden. Voor de overheidssector verwacht het CPB een vrijwel gelijkblijvende werkgelegenheid en de zorgsector vertoont een stijging van ruim 2% in 2009 en 2010. Het CPB verwacht dat de werkloosheid sterk zal stijgen tot ongeveer 8% van de beroepsbevolking in 2010. Deze stijging is echter minder groot dan in de vorige ramingen van maart en juni 2009.

Conclusie: Het CPB heeft de groeiverwachtingen voor 2009 naar beneden bijgesteld ten opzichte van de vorige prognose in maart 2009. Voor 2010 wordt vrijwel geen krimp meer van de economie verwacht. De werkloosheid stijgt iets minder hard maar zal naar verwachting op een aanzienlijk hoger niveau uitkomen dan in 2008. De economische vooruitzichten voor Nederland blijven sterk afhankelijk van de internationale conjunctuur zodat de onzekerheden over de ontwikkelingen groot zijn.

⁴ CPB, C-MEV cijfers, augustus 2009

Overzicht KENNISMEMO'S

2005

05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk"
05/03 Reintegratiemarkt en UWV in vogelvlucht
05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
06/05 Startnotitie WAJONG
06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
06/08 Dossierstudie WIA 80-100
06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van re-integratiemaatregelen voor WW cliënten
06/12 Eerste verkenningen WIA
06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
06/14 Uitstroomkansen in WIA
06/15 Klantontwikkelingen UWV
06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad **re-integratie**]
06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
06/24 Witte fraude bij jongeren
06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
06/27 Startnotitie vangnet ZW
06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handavingsrisico's
06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten
07/03 Tussenrapportage dossieronderzoek Wajong
07/04 WIA monitor WGA; eerste meting
07/05 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel UWV klanten
07/06 Voorjaarsraming WW
07/07 Voorjaarsraming AO
07/08 Voorjaarsraming ZW
07/09 De groep 35-min in kaart gebracht
07/10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen; schattingen en overwegingen

07/11 WIA monitor vangnet; eerste meting
07/12 Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW
07/13 Zie 08/02
07/14 ZW Raming 2007-II
07/15 AO Raming 2007-II
07/16 WW Raming 2007-II
07/17 Effectiviteit re-integratie AG cliënten
07/18 Samenvatting dossieronderzoek Wajong
07/19 Raming ZW 2007-III

07/20 Klachten WIA klanten
07/21 Raming AO 2007-III
07/22 Raming WW 2007-III

2008

08/01 Vangnet werkprogramma
08/02 Resultaten onderzoek zittend bestand WW
08/03 Overzicht beroepen WW'ers versus vacatures
08/04 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel voorjaar 2008
08/05 Raming AO 2008-I
08/06 Raming ZW 2008-I
08/07 Raming WW 2008-I
08/08 Kwantitatieve overwegingen bij de nieuwe Wajong
08/09a Model klantgerichtheid UWV
08/09b Model klantgerichtheid UWV, detailanalyse

08/10 Raming AO 2008-II
08/11 Raming ZW 2008-II
08/12 Raming WW 2008-II
08/13 Doorstroom van WW naar WWB 2006-200
08/14 Werkprogramma Pilot Voorspellers voor Werkhervatting
08/15 Ontwikkeling werkaanbod 2009 bij tegenvallende economische ontwikkeling, versie II
08/16 Arbeidsparticipatie, een onderzoek naar Europese systemen en praktijken
08/17 Zachte factoren en werkherhvatting
08/18 Aan het werk met functionele beperkingen
08/19 Wie zijn de Overige Flexwerkers en hoe gaan zij om met het risico op ziekteverzuim
08/20 Raming ZW 2008-III
08/21 Raming AO 2008-III
08/22 Raming WW 2008-III

2009

09/01 Prikkelwerking in de sociale zekerheid, een vergelijking tussen de WW en de WWB
09/02 Verwachting doorstroom WW WWB
09/03 Raming ZW 2009-I
09/04 Raming WW 2009-I
09/05 Raming AO 2009-I
09/06 Bijstand NUG of werkherhvatting na het bereiken van de maximale uitkeringsduur WW
09/07 Doorstroom van WW naar Bijstand per gemeente 2008-2010
09/08 Eerste globale verkenning van de gevolgen van een verhoging van de pensioenleeftijd
09/09 WSW afleiding POLIS
09/10 Raming WW 2009-II
09/11 Raming AO 2009-II
09/12 Raming ZW 2009-II